Arbetare-Kuriren

SYNDIKALISTISK VECKOTIDNING UTGIVEN AV S. A. C.

N:r 38. 16 årg. Pris 15 öre. | *Arbetstidsförkortning ger arbete och bröd åt alla.* | Lördagen den 20 september 1941.

Terrorn i NORGE är fruktansvärd.

Omkring tusentalet arbetsledare torde ha häktats.

Telegrammen ge blott en svag bild av vad som i verkligheten försiggår.

Telegrammen om händelserna i Norge har givit en skakande bild av det tillstånd som nu råder i vårt grannland. Men likväl torde denna bild inte på långt när motsvara den nakna verkligheten, som är långt fruktansvärdare. Av de meddelanden som på olika vägar nått hit framgår nämligen att antalet häktningar är vida större än vad telegrammen ange. Den officiella nyhetsförmedlingen befattar sig ju endast med de avkunnade domarna, men den nämner ingenting om hur många som därjämte sitta inspärrade i avvaktan på dom, och inte heller hur många som komma att berövas friheten utan varken dom eller rannsakan. Denna förtegenhet gör att allmänheten här i landet får en fullständigt skev bild av vad som försiggår. Man uppfattar det såsom en aktion riktad mot ett visst antal av de ledande krafterna inom organisationerna, medan det i verkligheten är en massaktion vars offer kan räknas i hundratal eller tusental. Det övervägande flertalet av de häktade komma säkerligen aldrig att figurera i de meddelanden som den officiella nyhetsförmedlingen skickar ut, de försvinna i tysthet i något koncentrationsläger, men deras öde är därför ingalunda bättre än de dömdas.

Terrorn i Norge är av precis samma art och omfattning som den vilken gått över arbetarorganisationerna hemma i Tyskland.

En norsk journalist, som lyckats taga sig ut ur sitt hemland, har för Ny Tid givit några glimtar av det som just nu försiggår i Oslo och däromkring. Norge och särskilt Oslo har gått igenom en ohygglig vecka, berättar han. Det började i onsdags morse (onsdags förra veckan alltså). Som alltid satte tyskarna igång medan människorna ännu lågo och sovo. Vid 5-tiden kommo Gestapos stora lastbilar och summariska massarresteringar började. Hur många är det som sitta arresterade? Ja, nog är det väl fråga om tusentalet. Jag kan, säger den norske journalisten, nämna några namn som ännu inte äro kända i Sverge. Bland de arresterade befinna sig sålunda norska arbetarpartiets sekreterare Einar Gerhardsen, tidigare ordförande i Oslo stadsfullmäktige. Han har överförts till koncentrationsläger. Arbeiderbladets siste facklige redaktör, Bjarne Jullum är också arresterad. Oslouniversitetets förutvarande rektor, professor Didrik Seip, vilken som bekant avsattes av nazisterna, blev några dagar efter avsättningen arresterad. Åtskilliga andra professorer vid Oslouniversitetet ha likaledes förts till koncentrationsläger.

Om upphovet till undantagstillståndet och terrorn berättar den norske flyktingen för Ny Tid en del detaljer. Att det rörde sig om en strejk — enligt uppgift förorsakad av uteblivna mjölkleveranser — har ju redan meddelats, men man har dock framställt händelsen såsom en tämligen begränsad episod. I själva verket torde strejken ha omfattat mellan 30,000 och 40,000 man. Den tog sin början bland metallarbetarna och spridde sig sedan till andra fack.

Häktningarna pågingo onsdag, torsdag och fredag, då den norske journalist, som står för uppgifterna, flydde. Vad som sedan skett kan naturligtvis inte närmare redogöra för, men ingenting tyder på, att situationen sedan dess skall ha undergått någon förändring till det bättre. Varje morgon kommo de tyska fångbilarna rullande i gryningen. Patrullerna gingo upp i husen och väckte sina olyckliga offer. Som fångbilar användes stora lastbilar, bemannade med SS-soldater i full fältrustning. Sedan offren infångats bär det iväg till f. d. norska utrikesdepartementet vid Viktoriaterrasse, där Gestapo har sitt högkvarter. Efter ett kort förhör föras de så till fängelset. På Oslo polisstation är det så trångt att man stuvar in två och tre man i varje cell. Även Oslo distriktsfängelse är fullproppat av politiska fångar. För övrigt har allt som kan brukas till fängelse tagits i anspråk för inspärrning av de politiska fångarna. Dessutom finnes det tre koncentrationsläger.

Enbart i Oslo med omnejd torde 250—300 fackliga förtroendemän sitta häktade. Det finnes knappast någon större fabrik eller annan arbetsplats i den norska huvudstaden

(Forts. å sid. 4.)

Sista versen.

15-mannakommitténs förslag segrade.

Förslaget dock i någon mån modifierat. Industriförbundsfrågan får åter en knuff framåt.

Det blev icke såsom vi förmodade i förra veckans n:r av vår tidning någon bordläggning av 15-mannakommitténs förslag på LO:s kongress. I stället antog kongressen med överväldigande majoritet ett "modifierat" förslag i samma riktning som det 15-mannakommittén framlagt. Modifieringen berör främst bestämmelserna under vilka förhållanden sekretariatet äger rätt att förvägra anslutet förbund att vidtaga strejkåtgärd. I det ursprungliga förslaget hette det att att anslutet förbund inte får vidtaga strejkåtgärd som berör mer än 3 proc. av organisationens medlemsantal utan sekretariatets medgivande. Ej heller få strejk av mindre omfattning företagas om risk finnes för at den kan medföra lockout som berör mer än 3 proc. av medlemsantalet.

I det modifierade förslaget har den fixa gränsen, 3 proc., borttagits. I stället talas det om konflikt som medför "avsevärda olägenheter" för andra organisationer eller fackföreningsrörelsen i dess helhet.

LO:s skyldighet att lämna konfliktunderstöd är underkastad motsvarande restriktioner.

Modifieringen har alltså endast lett till att man fått en paragraf, som kan tänjas hur som helst. D. v. s. så som det passar herrarna i ledningen.

Det stora majoriteten för förslaget tyder emellertid på att oppositionen varit tämligen "bortkommen" vid kongressen. Av referaten framgår också att många av dem som deklarerat sig som förslagets motståndare ändrat mening efter modifieringen. Modifieringen är alltså den brasklapp med vars hjälp de skola kunna rättfärdiga sig inför sina uppdragsgivare.

Kongressen beslöt vidare att det nu skall bli allvar av med industriförbunden. De "tredskande" förbunden skola förmodligen ställas inför ett antingen — eller. Huruvida detta beslut skall få större effekt än alla andra föregående i samma riktning återstår att se.

Vidare antogs ett uttalande mot den utländska progandan i Sverge.

Westman i farten igen.

Beslagen börja åter att dugga.

Tidningsbeslagen börja efter en tids "avmattning" åter att dugga tätt här i landet. Av Arbetaren ha sålunda tvenne nummer konfiskerats under de senaste dagarna och likaså tvenne nummer av resp. Ny Dag och Arbetar-Tidningen lagts i beslag.

De sistnämnda beslagen torde avse artiklar om det tyska nedskjutandet av ett svenskt övningsplan i Östersjön. Saken offentliggjordes senare av Informationsstyrelsen, men när de kommunistiska tidningarna några dagar tidigare gav offentlighet åt saken var den dock "hemlig"!

Beslaget på Arbetaren föranledes i ett fall av ett kåseri av signaturen Dark. Om orsaken till det andra beslaget svävar man emellertid ännu i okunnighet.

Blodbadet vid Leningrad.

Det mänskliga vanvettet slår världshistoriskt rekord.

Slaget om Leningrad är världshistoriens blodigaste drabbning, berätta telegrammen från Moskva och London. De tyska meddelandena motsäga inte direkt dessa uppgifter, även om man på den kanten alltfort är en smula förbehållsam om stridernas utveckling. Man vill tydligen inte väcka några för tidiga förhoppningar.

Det är ju inte första gången man mäter med världshistoriska mått under det nu pågående kriget i öster. Hittills har det dock mest varit tyskarna som begagnat sig av dylika måttstockar när det gällt att ge världen det rätta begreppet om vad som sker på de ryska slätterna. Ofta har man haft det intrycket att det mest världshistoriska i sammanhanget varit en reklamapparat vars like man tidigare aldrig skådat i historien.

Men när det nu talas om Leningradslaget som världshistoriens blodigaste drabbning så finns det ett starkt skäl att förmoda, att orden inte innebära så stor överdrift. Det vill nämligen synas som om tyskarna inte ha för avsikt att försöka med någon långsam utsvältningsaktion mot den ryska miljonstaden utan i stället försöka betvinga den medelst ett direkt stormanlopp. Med kännedom om vilka enorma styrkor och materialmängder som här äro sammandragna på ömse sidor och om stadens oerhörda befästningsgördel kommer man ovillkorligen till den slutsatsen att här försiggår en människoslakt som söker sin like. Vetskapen om att ryssarna försvara sig med yttersta raseri — något som även de tyska kommunikéerna erkänna — förstärker ytterligare denna uppfattning.

En föreställning om hur det kämpas ger det ryska meddelandet om de tolv ryska flygarna som i gamla, utrangerade maskiner, fullastade med bomber störtade ned på tyska fartyg som sökte företaga en landsättning av trupper på Kronstadt. Det betydde de ryska flygarnas säkra död, men det betydde också en total förintelse av fartygen och deras last av tyska soldater och krigsmateriel. Vad ryssarna här prestera synes endast kunna jämföras med vad de för sitt blinda dödsförakt och sin rent vanvettiga kampvilja beryktade japanerna utförde under kinakrigets första tid. Även de läto ju skjuta sig som levande projektiler mot fiendens ställningar.

(Forts. å sid. 4).

Revolt i Iran.

Genomgripande händelser förebådas.

En revoltrörelse har utbrutit i Iran. Shahen har abdikerat till förmån för sin son, men de revolterande uppges inte vara belåtna med valet, varför "genomgripande händelser" förebådas. Brittiska och ryska trupper äro på väg till huvudstaden.

Man kan inför dessa meddelanden blott göra en reflexion: britterna äro tydligen mera hemma i gamet än deras antagonister tyskarna! Ty det tycks gå grundligare till här än vid den av tyskarna inspirerade revolten i Irak för någon tid sedan.

Sabotagemålet åter före.

Åklagaren preciserar sina ansvarsyrkanden.

Det s. k. sabotagemålet förekom i måndags åter inför rätten i Kiruna. En ny polisrapport förelåg, vari de anklagades verksamhet närmare utreddes. I ett av åklagaren framlämnat PM rörande sabotagehandlingarna gjordes gällande att ligan medverkat vid attentat mot inte mindre än 17 fartyg av olika nationalitet, tysk, spansk, italiensk m. m. Skador skulle dock ha förorsakats endast på en trålare.

Åklagaren framlämnade därefter sina ansvarsyrkanden mot var och en av de anklagade. De gingo i samtliga fall ut på att vederbörande olovligen anskaffat sprängämne eller förvarat dylikt, trots vetskap om att det anskaffats på olovligt sätt, samt i en del fall för delaktighet i attentatet.

Gruvstrejk i U. S. A.

37,000 man nedlägga arbetet.

Omkring 37,000 gruvarbetare i stenkolsgruvor, tillhöriga sju stora stålbolag som äro fullt sysselsatta med att utföra beställningar för försvaret, fingo på måndagen order att gå i strejk. Anledningen är en tvist rörande arbetarnas organisering.

Vitrysk ledare mördad.

Fick dela öde med sin föregångare.

Från Sjanghai meddelas:

Ordföranden i de vitryska emigranternas kommitté Ivanoff har nedskjutits på en gata i den internationella koncessionen här på måndagen. Förövarna som voro två till antalet lyckades undkomma. Ivanoff efterträdde för ett år sedan Metzler vilken även mördades.

Arbetare-Kuriren

Redaktör: G. Johansson.
REDAKTION & EXPEDITION.
1:sta Långgatan 6. GÖTEBORG. Tel. 14 50 37. Giro 40129
Utkommer varje vecka.
PRENUMERATION:

Helt år ..... kr. 5.—
Halvt år ..... kr. 2. 75
1 kvartal ..... kr. 1, 50

Tryckcentralen, Göteborg 1941.

Nazism är nazism.

Under senare tid har det här i bedrivits ett målmedvetet arbete för att åstadkomma en ”omvärdering” av nazismen och dess politik, både inåt och utåt. Element, som tidigare förklarat sig stå i avgjord opposition mot det hitlerska evangeliet, ha på sistone lagt i dagen en påfallande iver att ”objektivt värdesätta” de nazistiska strävandena. De mest avancerade ha för länge sedan begynt att söka övertyga sina medmänniskor att ett efter nazistiskt recept uppbyggt Neuropa i själva verket inte alls behöver innebära de olägenheter för vårt vidkommande, som man hittills föreställt sig. Man upptäcker tvärtom att neuropaplanerna innerst inne äro identiska med det som vederbörande själva alltid betraktat som sitt ideal, fastän det stundom uttryckts på ett något annorlunda sätt.

Att man på borgerligt och kapitalistiskt håll är benägen för en dylik ”omvärdering” i samma ögonblick som den tyska hegemonin över vår världsdel synes vara på god väg att säkerställas, det är ju inte så underligt. Här är det blott det rena ekonomiska intresset som talar. De nazistiska propagandörerna, glömma inte att liksom karusellutropare skrika ut sitt: Den som vill ha en plats säkrad i vårt Neuropa måste passa på innan det är för [illegible] gång detta ropas ut stiger ångesten inom de borgerliga leden, ångesten för att nyordningen trots alla ansträngningar skall gå så sakta, att vi komma på sladden och därmed gå miste om de härligheter som man väntar i ett efter nazistiskt mönster ordnat Europa.

Men det är icke bara de borgerliga, som lägga i dagen sitt intresse för nyordningsverket i nazistisk regi. Även socialdemokraterna äro i stor utsträckning med på noterna. En och annan av dem går i sin iver så långt, att hans vänner och medlöpare inte kunna hålla tillbaka ett generat leende inför omvändelsen. Vi minnas alla hur Social-Demokratens nuvarande redaktör, Rickard Lindström, vid det tyska pressbesöket här i landet för en tid sedan demonstrerade sin servilitet inför Hitlers utskickade på ett så klumpigt sätt, att .t o. m. gästerna själva inte kunde låta bli att ironisera däröver. Det tyska omdömet, att den svenska socialdemokratin är det minst revolutionära som tänkas kan, betydligt mindre revolutionär än styrelsen för en koloniträdgårdsförening, var inte utan sin bismak av blodigt hån.

Tendensen att söka omvärdera nazismen är, kan man gott säga, det mest framträdande draget i socialdemokratins anlete just nu. Ett och annat undantag gör härvid varken från eller till, i all synnerhet som partiets ståndaktig antinazister hållits mycket kort och aldrig tillåtits tala i rörelsens namn.

Även för socialdemokratin är det först och främst det gena intresset som bestämt den nya kursen. Men detta intresse är dock av övervägande politisk art. Såsom innehavare av den politiska makten i landet ha socialdemokraterna fått på sin lott att taga huvudansvaret för den inre och yttre anpassningensprocess som man anser vara av behovet påkallad. Visserligen har man ordnat det så, att man på ett par av de mest utsatta posterna i regeringen placerat rent borgerliga krafter, varigenom socialdemokratin själv slipper att kläda skott för de mest reaktionära utslagen av anpassningspolitiken, men detta förändrar ju ingenting i det stora sammanhanget.

Socialdemokratin är medveten härom, och för att taga bort det dåliga intrycket av dess egna handlingar försöker den så gott det sig göra låter att omvända massorna till en försonligare inställning gent emot nazismen själv. Socialdemokratin söker rehabilitera sig själv genom att rehabilitera hitlerismen, det är grundlinjen i dess nuvarande politik. I handling, om än icke i ord, har den accepterat den tes Molotov uppställde de Hitler-Stalinpakten offentliggjordes: Om man gillar nazismen eller icke gillar den, det är en åsiktsfråga endast, vilken ej får vara bestämmande för relationerna länderna emellan.

Aldrig har väl den politiska maktens korrumperande inflytande framträtt i så bjärt belysning som här. Socialdemokratin, som alltid sökt framställa sig själv såsom folkfrihetens livgarde, är i dag i verkligheten diktaturens främste vägrödjare. Med dess hjälp arbeta sig diktaturens krafter fram steg för steg. För att rättfärdiga sin egen politik söker den med alla medel förmå massorna att hålla sig passiva inför det som sker och glömma bort den antinazistiska inställning, som tidigare faktiskt varit det enda varom arbetarna trots alla ideologiska skiljaktigeheter i övrigt, stått hundraprocentigt eniga. (Att kommunisterna i det fallet emellertid varit en smula före — de voro ju första att spränga den antinazistiska fronten — är ytterligare ett bevis för sambandet mellan politik och korruption, ty även i det fallet var motivet av principiellt precis samma art!)

Just när denna socialdemokratiska omvändelseprocess pågår som bäst, ekar såsom en alarmsignal till arbetaremassorna, dödsskotten från Norge. De äro en bister och för de socialdemokratiska politikerna ytterst oläglig erinran om att **nazism är nazism.** Den bruna diktaturen har inte förändrats, i varje fall inte till de bättre. Dess mål är fortfarande det totala förintandet av all arbetarrörelse och alla fri- och rättigheter för de arbetandes vidkommande. Den är socialismens och frihetens fiende på liv och död och dess medel är nu som alltid den blodiga terrorn. Det har stundom talats om att Norges nuvarande herrar borde ha valt en annan, förnuftigare taktik, de borde inte ha skjutit de av hela det norska folket hjärtligt avskydda quislingarna i förgrunden, utan i stället sökt kontakt med folket själv, med dess organisationer och med de institutioner som representera det verkliga Norge. Ingenting kan vara meningslösare än dylikt prat. Ty nazismens syften och mål är ingalunda att söka någon kontakt med varken den norska demokratin eller den norska arbetarrörelsen utan i stället att förinta dessa. Kunna quislingarna inte utföra detta, så måste tyskarna göra det själva. Och det är vad man just nu försöker. De välvisa råden från svenskt håll hur ockupationsmakten borde ha gått till väga för att uppnå ett status quo gent emot exempelvis den norska arbetarrörelsen äro meningslösa, såvida man inte förutsätter att arbetarrörelsen å sin sida skulle sträcka sig så långt i eftergifter, att den skulle begå organisatoriskt självmord.

Arbetarna i Sverge och andra länder där det ännu ges en möjlighet att resa sig till kamp mot den pågående nazifieringen komma att förstå detta och de komma att rätta sitt handlande därefter. Trots all sin ohygglighet kommer den norska tragedin dock att bli till gagn för frihetens och rättens sak, ty den kommer att på nytt väcka arbetaremassorna till insikt om att ingenting annat än en oförsonlig kamp kan frälsa från det öde som nazismen har i beredskap åt dem, om den segrar.

”Ty Internationalen åt alla lycka bär...”

För första och måhända enda gången under den tid England och Finland kämpa på motsatta sidor i den pågående världskampen ha engelska och finska fackföreningskamrater haft tillfälle att mötas. Det skedde vid svenska LO:s kongress, där finnarna representerades av Eero Vuori och engelsmännen av Mr Gibson.

Det var ett på sitt sätt betecknande möte. Eller skola vi rättare säga, en betecknande skilsmässaa. Ty det var först i avskedets ögonblick som den djupa söndring, som detta krig skapat inom den reformistiska rörelsen, kom till klart uttryck. Det var en skilsmässa även i symbolisk bemärkelse, ty det står klart att de motsättningar som nu råder kunna aldrig byggas över av dem som nu stå i spetsen för organisationerna. När arbetarna i de olika länderna en gång åter skola samlas så måste det ske under andra banér och med andra banérförare.

Den engelske gästen hade i sitt hälsningstal, vid ankomsten till kongressen något berört strävandena att få till stånd en separat uppgörelse med Finland. Av den engelska pressens intresse för detta uttalande att döma var det icke Mr Gibsons egna meningar som därvid fördes till torgs, det var fastmer frågan om från engelska håll att sondera terrängen, vadan hans ord nära nog kunna betraktas som en inofficiell framställan. Och som officiell deklaration måste även den finske representantens svar betraktas.

Det gick ut på att någon finsk separatfred med ryssarna inte kunde tänkas. Han sade sig visserligen sätta stort värde på sin engelska fackföreningskollegas deklaration, såsom bevis på ett tänkesätt som skulle bidraga till att påskynda en uppgörelse i den stora striden. Men tills dess denna kommer skall finnarnas krig fortsätta.

Den engelska representantens svar var en lika tydlig krigsförklaring, med omisskännelig adress. Vi veta ej när kriget kommer att sluta men vi komma att slåss en timme längre än våra motståndare, lödo hans ord. Han talade vidare om att hatet ej skall få dominera när striden är över, men han försäkrade att striden skall fortgå tills dess det system, som är upphovet till det krig som nu pågår blivit förintat. I återuppbyggnadsarbetet skola vi få stöd från Amerika och från de brittiska dominons och han hoppades även från Sverge.

Därmed skildes de båda kollegerna åt. Två män tillhörande samma intrenationella klass och samma international hade mötts på en kongress som kallar sig socialistisk. Men de hade talat inte som representanter för en över nationerna stående arbetarrörelse utan som talesmän för sina respektive länders regeringar och i visserligen diplomatiska men dock fullt tydliga ordalag sagt varandra, att de komma att kämpa på ömse sidor tills dess den ena av de kämpande gruperna ligger på valplatsen. Båda tala om rättens seger — men ingen av dem ger uttrck åt den ringaste tanke på att arbetarrörelsen själv skulle kunna skapa denna rätt. Deras hopp står uteslutande till vapnen.

Och som en fullt stilenlig avslutning på det hela klingar LO-chefen Lindbergs ord: Vi ha här fått bevittna, att Vuori och Gibson, — umgåtts som vänner och kamrater. Deras handslag har för oss symboliserat den tid som vi alla drömma om. En framtid i fred och god sämja. Denna episod har också i blixtljus visat den roll, som den organiserade arbetarklassen skall spela vid förhandlingarna om fred, ty det är i en sådan anda som den kommande freden skall byggas . . .

Ja, nog visar herrarna Vuoris och Gibsons roller på den svenska fackföreningsrörelsens kongress, vilka insatser den reformistiska fackföreningsrörelsen kommer att göra vid en stundande fredsuppgörelse. Men på ett helt annat sätt än vad hr Lindberg förmodligen menar. Hur skall en arbetarrörelse, som i nuet inte är något annat än ett eko av respektive länders regeringar, i framtiden kunna göra en självständig insats? Var god förklara den saken för oss!

Göteborgs L. S.

har ordinarie möte torsdagen den 25 sept. kl. 8 em. i Arbetareföreningens G:sal. Medlemmarna uppmanas möta upp talrikt.

Styrelsen sammanträder måndagen den 22 sept. kl. 7, 30 em. å expeditionen.

Ordföranden.

Teatrarna.

Stadsteatern har slagit upp sina portar för säsongen och inleder enligt traditionen med ett lustspel, denna gång norrmannen Helge Krogs ”På solsidan”. Det är en mycket oskyldig äktenskapskomedi, med en ganska [illegible] handling och säkerligen författad utan andra avsikter än att enbart roa. Vad som gör stycket spelbart är dess elegant utformade och spirituella repliker och det livliga lustspelshumör som Krog utrustat bipersonerna med.

Tore Lindwalls unge och självsäkra godsägare var en typ som övertygade, och Berta Hall som hans hustru löste sig också från sin uppgift med all heder. Kring detta äkta par rörde sig ett flertal mer eller mindre bizarra bifigurer, bland vilka må nämnas Gunnar Ekströms inbillat charmfulle dagdrivare och yrkesflirt, Ulla Wikanders med en mängd sex appeal utrustade backfish, och framför allt S. Baudes familjeonkel. Baude är ju specialist på spattiga överklassgubbar och han gjorde också en härlig typ av den gamle, något alkoholiserade, norske gentlemannen. Att Maria Schildknechts migränsura svärmor inte riktigt övertygade i sin plötsliga förvandling till familjemamma, var kanske mera författarens fel än hennes.

Regin var Helge Wahlgrens och Knut Ström hade utfört de luftiga och sommarlätta dekorationerna. Kan man bara koppla av tankarna på det Norge som är, ger detta glada lustspel från solsidans Norge en obestridligt glad kväll och en välbehövlig avspänning.

Studion hade i lördags premiär — urpremiär för Europa — på ett skådespel av en amerikansk författare, William Saroyan. ”Livets Lek”, som pjäsen kallats på svenska, spelar i en liten hamnkrog i San Francisco, och flertalet figurer — det är inte mindre än 27 stycken — är också hämtade från den understa underklassen i det ”lyckliga Kalifornien”, som John Steinbeck så mästerligt skildrat i sin ”Vredens druvor”. Där är den kroniske alkoholisten, den hygglige hamnsjåaren, en Wild West-man, kvarterets polis och glädjeflickor och en mängd tillfälliga kunder som dricka ett glas vid baren och gå igen. De bägge fasta punkterna är den joviaiske krogvärden Nick och den mystiske överklassynglingen Joe, som förankrat sig i lokalen och lever på champagne och visa ord.

Benkt-Åke Benktssons krogvärd hade man mycket nöje av och Karl-Magnus Thulstrup visade klart sin talang genom att lyckas bemästra den oerhört svåra rollen som Joe.

Skall man framhäva några ur det ”lösa klientelet” är det kanske framför andra Toiwo Pawlos utsvultne negerproletär, Claes Thelanders avsigkomne dansör och Harry Ahlins sällsamt trovärdige polis.

Göteborgspubliken kan vara glad att Studion tagit upp detta intressanta stycke, som trots sina svagheter gett tacksamma uppgifter åt så många av teaterns krafter.

Teddy

Heja, Engberg!

I ett blad hittade vi ett meddelande om att man uppe i Ångermanland hållit en konferens för att diskutera problemet folknäring och folkhälsa. Ett stort antal sakkunniga hade varit närvarande: riksdagsmän, representanter för jordbrukarna och för ideella organisationer, kommunalmän etc. Initiativtagare var allas vår bekanting Artur Engberg, vilken ju numera innehar värdigheten av landshövding uppe i den landsändan. Här gäller det att ta problemet i kragen, deklarerade han. Det finns mycket att göra för att människomaterialet skall få styrka och uthållighet i kampen för tillvaron.

Säga vad man säga vill — den Engberg han är då en kraftkarl av mindre vanliga mått. Han har tydligen inte legat av sig sedan den tid han satt med i regeringen, då han som bekant rumsterade om värre. Tills dess han en dag försvann ur sällskapet. Varför han försvann det ha vi nog litet till mans gått och undrat över en smula. Ty faktiskt var han den som gjorde mest väsen av sig av allihop. Säg mig ett tillfälle då han inte var med och höll ett ”programtal” som pliktskyldigast refererades i alla landets tidningar — och med programtalarens porträtt överst förstås. Eller fanns det överhuvudtaget något område där han inte ingrep och reformerade. Framåt eller baklänges, det smällde lika högt, men reformerade gjorde han i alla fall. Fann han att hans föregångare i något avseende gjort vad som rimligtvis var att göra, vips konstaterade han att de gått för långt och att det blott återstod att vrida klockan tillbaka ett slag. Hade de däremot tagit saker och ting mera så där i piano, så hade han sitt stora tillfälle att släppa sin reformlusta lös.

Kanske blev hans verksamhetslusta de övriga regeringskollegerna för stark? Vad vet jag. Kanske ledsnade han själv på sällskapet, som han fann alltför sömnigt och oföretagsamt. Den senare teorin förefaller vid närmare eftertanke den mest antagliga. Ty den sammanfaller ju helt och fullt med de slutsatser man nödgas dra av hans splitternyaste initiativ där uppe i sitt landshövdingedöme.

Var och en förstår ju att hela initiativet framspringer ur en djup misströstan ifråga om vår överhets vilja eller förmåga att komma tillrätta med det problem som det här gäller. Ansträngningar för att komma tillrätta med frågan om folknäring och folkhälsa har ju ingalunda saknats. Hur många sakkunniga som fått sig ålagt att bena upp det problemet, hur många utredningar och betänkanden som avgivits, hur många uppslag som framlagts och hur många djupsinniga debatter som gått av stapeln för den sakens skull, det vet nog inte ens vår Herre. Men herr Artur Engberg, landshövding i Ångermanlands län, vet hur oändligt litet som kommit ut av alla dessa utredningar, betänkanden, förslag o. s. v. Han känner dessutom sina sömniga f. d. regeringskollegger och vet att någon bättring inte var att vänta under de närmaste hundra åren.

Följaktligen sätter han igång med att lösa frågan för sitt fögderi utan att vänta på den övriga delen av detta efterblivna land. Hos exempelvis de arbetslösa sågverksarbetarna har han varit i tillfälle att se sambandet mellan folknäring och folkhälsa. Försvinner näringen så försvinner hälsan, den upptäckten är inte svår att göra. Lika lätt är det att se att näringen d. v. s. näringsmedlen försvinner när inkomsterna försvinner och att inkomsterna försvinner när jobbet tar slut. Har man blott upptäckt denna orsakskedja så ger lösningen sig själv. Åtskilliga av Norrlands backstugusittare och småbönder betrakta helt simpelt tjuvskytte och olaga fiske som ”legalt” näringsfång. Gjorde de inte detta så skulle deras folkhälsa snart dala ner till noll, ity att de skulle dö en ömkelig död av svält. Ej heller detta kan vara Härnösandshövdingen obekant och man får alltså förutsätta att en radikal förbättring av de ångermanländska småjordbrukarnas och åbornas ekonomiska läge ingår i hans reformprogram. Vidare ha vi naturligtvis där i Ångermanland liksom i alla andra landskap en hel del folkpensionärer som äro hänvisde att leva en hel månad på en mycket blygsam summa — ungefär lika stor förresten som priset på en enda liter av den dryck som av någon obegriplig anledning kallas ”engbergskonjak”. Hur det står till med deras folkhälsa och hur den skall kunna förbättras, det var nog inte en enda av de i konferensen deltagande i ringaste tvivelsmål om.

Ja, så kunde vi fortsätta en god stund. Förstår ni rätt, ärade läsare, vad som här håller på att ske? Eftersom landshövding Engberg har gett sig bara den på att han skall lösa frågan om folknäring och folkhälsa, så betyder det varken mer eller mindre än att *fattigdomen i denna landsända håller på att avskaffas!* Eller åtminstone kommer att avskaffas inom en ej alltför avlägsen framtid.

Sen kan vi utbölingar blott taga herr Artur Engbergs landskap som vårt stora föredöme, när det gäller att på samma sätt komma till rätta med vår egen folkhälsa. Samhällsproblemets lösning landskapsvis det är kanske det som skall göra susen.

Heja, Engberg!

Stora Teatern
Telefon 13 13 00
Fredagen 19 sept. kl. 7,30 em.
STORHERTIGINNAN av GEROLSTEIN
Operett av Offenbach
Bilj.kont. öppet fr. kl 10—6 varje d.

STADS-TEATERN
Stora Scenen:
Varje afton kl. 8.
PÅ SOLSIDAN
Biljett.-kontoret öppet kl. 10—11,30 samt från kl. 12 middag.

Veckans bio.

Aveny: Soliga Solberg.
Carolus: I Friscos hamnkvarter.
Cosmorama: Fröken Kyrkråtta.
Flamman: Önskekonserten.
Gnistan: Mannen med järnnävarna.
Göta: Mordet i 3:e våningen.
Kaparen: Fröken Kyrkråtta.
Kronan: Vi jazzkungar.
Lillan: Monte Christos son.
Lorensberg. Adam hade fyra söner
Nya Teatern: Edison, uppfinnaren
Odéon: Tretton stolar.
Palladium: Härligt men farligt.
Rialto: Vår flygande reporter.
Röda Lyktan: Angivaren.
Röda Sten: Härligt men farligt.
Skansen: Mordet i 3:e våningen.
Spegeln: Dulcy.
Victoria: Önskekonserten.

TATUERINGAR
borttagas smärtfritt och utan bestående ärrbildningar.
AXEL L. CAMITZ
Vasagatan 45 A. Tel. 16 95 28.

KUNGS-RADIO
står på höjden av vad modern Radioteknik kan prestera. Priserna äro moderata, betalningsvillkoren bekväma och garantierna betryggande. Begagnade radioapparater, velocipeder och grammofoner tagas i utbyte.
Bröderna Anderssons Velociped- & Radiofabrik
Tel. namnanrop: KUNGSRADIO.
Kungsgatan 16—18. Filial: Olskroksgatan 23.
Göteborgs enda radiofabrik samt Skandinaviens största o. förnämsta specialaffär i radiobranschen.

Superkapitalismen.

Av H. Heintze.

Vad sker i det som synes ske?

Det ser ut som det försigginge ett krig i Europa. Men låt oss hellre kalla det "operationer". Med de anmärkningen visserligen. Att glosor termer ofta äro fiktioner. Och i andra fall smaksaker.

Det försiggår som sagt sedan år efter år oupphörliga militära operationer. "Kriget" har med andra ord blivit en kronisk företeelse. Man har lyckats få det dithän. Och med vad resultat?

Med hänvisning till krigstillståndet — "undantagstillståndet" — krigsfaran — har man i alla länder, främst naturligtvis i obskurantismens högborg, Sverge, lyckats att med några penndrag avskriva "demokratin" inom alla institutioner. Och därvid har man begagnat de demokratiska "förtroendemännen" som initiativtagare och verkställare. Klasskampen tör icke ens nämnas, "marxismen" är en antikvitet, det talade och skrivna ordet är belagt med munkorg, kulturella och humanitära institutioner vetetera på nödfoder. Allt under det att "militarismens stinna odjur" gödes i en utsträckning, som mångdubbelt överträffar reaktionens djärvaste förväntningar.

Och som sagt. De som möjliggör denna kulturskymning är de demokratiska "förtroendemännen". Som sålunda glänsande manifestera sanningen i folkhumorns definition på förtroendemän: "Förtroendemän är ett sällskap som man skall akta sig väldigt noga att hysa något förtroende för".

Vem är det i dag alltså, som galvaniserat de gamla borgerliga ideallen? Vem har möjliggjort en renässans för sådana relicter, som "tronen, svärdet, altaret och penningpåsen"? Om icke de demokratiska representanterna.

Gott, säger någon. Då gäller det endast att borteliminera detta herrskap. För att få samhällsskutan — "densamma båten" — på rätt köl igen.

Instämmes, skulle jag kunna säga. Men, här finns ett men. Bakom dessa bourgeoisins lakejer skymtar ett annat herrskap. Och vem är det? Jo, här ha vi plutokratin, kapitalisterna. Här ha vi det sällskap, "det goda sällskapet", som lägger bort titlarna med och korrumperar de stackars proletära förtroendemännen. Så dessa glömma sin ursprungliga uppgift. Nämligen att "avskaffa kapitalismen-militarismen". I stället för att förnya dess blomstring. I den mest gigantiska skala.

Denna helomvändning, detta avståndstagande från det socialistiska samhällsperspektivet kalla dessa proletära uppkomlingar för "praktisk politik". Under det att vi oppositionsmän envisas att kalla det "strutspolitik". Med hänvisande till vad som övergått denna likviderade "demokrati" i hela Europa. Sverge endast skenbart undantaget. Ty i realiteten är det så. Att här i detta land är demokratin fullständigt likviderad. Dock tills vidare med bibehållen demokratisk etikett. Men denna etikett kan vilket ögonblick som helst avlägsnas. Tack vare de lagar de demokratiska förtroendemännen själva möjliggjort. Och tack vare den uppluckring av det gamla kvasiliberala svenska samhällets grundlagar, som samma demokrati låtit förmå sig till. Det är slutligen antydda lagar som därpå komma att expediera förtroendemännen, då dessa fullgjort sitt uppdrag. Och icke längre äro matnyttiga.

Kriget har blivit en kronisk företeelse. Man har lyckats få det dithän, sade vi.

Vilka "man" är det, som här är *primus motor?* Jo, vanligtvis samma "man" som ligger bakom den kapitalistiska bourgeoisin och de av denna korrumperande och lurade proletära förtroendemännen.

Men vem är han?

Hitler, utropar man kanske. Diktatorn i det kapitalistiska samhället överhuvudtaget. Är det så?

Nej icke precis. Men vem är då denne Hitler?

För någon tid sedan skrev jag en del reflexioner i ämnet under rubriken "Är Hitler socialist?". Det var när den tyske diktatorn hållit ett föredrag långt mera socialistiskt än någon socialistisk förtroendeman i dag skulle drömma om att haspla ur sig. Är Hitler då socialist?

De gamla svenska teologerna, med storsvärjaren och ärkebiskopen Sundberg i spetsen, motsatte sig, som vi veta på det kraftigaste borttagandet av "djävulen" i den s. k. kristna trosläran. "Ett helvete måste vi ha! utropade ärkebiskopen uppe i riksdagshuset. Med andra ord. En "bonddjävul" är alldeles nödvändig för att hålla packet i styr, menade teologerna. Emellertid avskaffades teologernas älsklingspappa; fanliten. Både i katekesen och det "kristna församlingslivet" i övrigt. Och med vilket resultat?

Förklaringen till all ondska här i världen, både i det enskilda livet som länderna emellan sökte man tillförne i "djävulen, världen och vårt eget kött"! Så avskaffades djävulen — och vem kom i hans ställe? Jo, som vi veta, våra demokrater skylla allt på — "Hitler". "Hitler" är enligt demokratin orsak till allt socialt elände i detta nu, direkt eller indirekt. Hitler är apokalypsens numero 666.

Detta skall vi diskutera i ett annat sammanhang. Här gäller det som sagt att närmast besvara frågan: Är Hitler, personen Hitler, socialist?

Är Hitler antikapitalist? Svar: det är precis vad han är. Hitler är plutokratins fiende nummer ett.

Men han är icke socialist därför.

För att förklara denna skenbara paradox brukar jag anföra ett enklare exempel till jämförelse.

Det finns här nere en särskilt aggressiv arbetsgivare, en handelsträdgårdsmästare i stor stil. Man kallar honom med smeknamnet "slavdrivaren", eftersom han lär ha varit anställd som någon dåt i Amerika. För några år sedan hade han en stor och långvarig konflikt med sina talrika arbetare. Han yttrade då. Det är icke blott slavarna jag ämnar tukta, jag ämnar samtidigt söka knäcka de småträdgårdsmästare som sitta och driva trädgårdsmästeri med "handkraft". De äro så dumma att de icke äro värda att leva. Trädgårdsodlingen skall vara storindustri. Och denna skall bortrensa alla meningslösa småföretag.

Här ha vi en "Hitler" i mindre skala.

Vad är det nu Hitler realiserar. Vad är det som sker i det som synes ske?

Hitler angriper och uttalar sitt anatema över plutokratin oupphörligt. Och han menar det också. Hitler är icke de kapitalistiska "småbrukarnas" man. Hitler är prokurist och redskap åt *superkapitalismen,* som är i färd med att likvidera kapitalisterna, "miljonärerna" de tusende enskilda rikemännen. Superkapitalismen som håller på att utkristalliseras. Man talar t. ex. om "den blodiga internationalen". Och om de stora rustningstrusterna. Bakom vilka återigen skymtar vissa stordirigenter. Med slutresultat att planeten Tellus' världshushållning kommer att dirigeras av en enda universell "trust", som kommer att ha i sin hand först och främst all världens rustningsindustri och hela världens livsmedelsproduktion. Denna rörelse kunna vi spåra på åtskilliga tecken. Speciellt i Amerika. Där rustnings- och livsmedelsindustrin går mot högsta blomstring.

De skenfäktningar mot trusterna, som herrarna Roosevelt sedan en mansålder tillbaka inbilla sig själva och publiken att de "utkämpa". Tjänar endast till att rationalisera och rotfästa detta trustvälde. Och dess slutliga övergående i *"världstrusten", superkapitalismen* — "Järnhälen".

Mot vilken endast *arbetets universella trust* kan kämpa. All annan kamp — alla dessa militära operationer som i detta nu försiggår, är därför endast skenfäktningar.

Summa. Jag förnekar att något krig i egentlig bemärkelse i detta nu försiggår. Vad som sker är militära operationer. I syfte att likvidera den fackliga arbetarrörelsen. Och samtidigt de gamla "småkapitalisterna", enskilda miljonärer och plutokrater av alla grader.

Här begagnar superkapitalismen sig av diktatorerna. Vilkas uppgift är att realisera kriget som en kronisk företeelse — en ständigt förefintlig industri. Kriget blir "huvudnäringen". Enär det inte längre finns några 'marknader" i gammalkapitalistik bemärkelse. Och medan som sagt, kriget och krigslagarna med ett penndrag avskaffar det "lagbundna" och demokratiska samhället.

Liksom krögaren profiterar på folkets spritdryckobegär. Så utnyttja rustningstrustens intressenter folkens lust för slagsmål i stort — krig med andra ord. De av samma herrar i sista hand avlönade och protegerade parlamentsledamöterna — som inbilla sig "regera" — i alla länder och den korrumperade pressens män äro de verktyg som möjliggöra universella militära operationer.

Folket talar om tyskar, engelsmän, ryssar etc. och taga parti för någon av dessa skenbara krigsparter. Men i verkligheten dirigeras detta krig av "den blodiga internationalen". Som i sista hand dirigerar både diktatorer, presidenter, kungar och ministrar. Vare sig de heta Hitler, Mussolini, Roosevelt, Stalin eller Stauning.

Kriget har blivit människans huvudnäring. Det återstår blott att lösa det "rasbiologiska" problemet om en hastig och effektiv produktion av kanonmat. Och kadavrens omvandling i glycerin, smörjämnen och kemikalier för fabrikation av de nödvändiga explosivstofferna. Så är "likriktningen" totalt realiserad.

Underliga metoder av rättvisans övervakare.

Riksdagsmännen Seth Persson o. Hilding Hagberg ha ingivit en ny inlaga till JO, vari de fästa uppmärksamheten på att den i sabotegeaffären i Norrbotten agerande Ernst Anton Ceder, redan den 4 februari 1939 för polisen i Luleå omtalade, att han hade dynamit och andra för sabotage avsedda ämnen och tillbehör lagstridigt dolda i en väska på ett angivet ställe, men att polisen dock icke på något sätt ingrep mot honom. Han övervakades inte ens mer effektivt av polisen än att denna nu själv uppger sig misstänka att han ett halvt år efter sitt erkännande erhållit betalning för den verksamhet med vilken han erkänt att han sysslat. Ändå har polisen, av innehållit i polisrapporten att döma, ständigt upprätthållit kontakt med Ceder.

Klagandena betecknade det som ren provokation att en man som erkänt ett brott inför polisen, lämnas möjlighet att i två och ett halvt års tid själv fortsätta denna verksamhet och därvid även försöka dra in andra människor i verksamheten. Vederbörande kunna icke, framhålles det, till försvar anföra att den polistjänsteman i Luleå, inför vilken Ceder erkände sitt brott, var en brottsling, som sedermera visa de sig vara en av organisatörerna för mordbranden i Norrskensflamman i Luleå. Men av polisrapporten att döma är det klart, att inte endast stadsfiskal Hallberg tagit del av Ceders bekännelse.

Lång arbetstid - minskad produktion.

(I. A. A.) — Det av den revolutionära syndikalistiska propagandan tusentals gånger framställda påståendet angående resultatet av en allt för lång arbetsdag har på nytt bekräftats av den senaste utvecklingen i England.

"Industrial Worker" i Chicago, den amerikanska I. W. W:s centralorgan, återger några statistiska tabeller som publicerats i Förenta staterna om följderna av den förlängda arbetstid, som införts i England för att öka krigsproduktionen. "Under våren 1940", heter det i tidningen, "arbetade de engelska arbetarna 70, 80 — ja, ända till 84 timmar i veckan. Resultatet blev bland annat ett ökat antal sjukdomsfall, flera olycksfall i arbetet och flera fall av uteblivande från arbetet. Följden av allt detta blev en minskning i produktionen, vilket tvingade staten att reducera antalet arbetstimmar till 55-56 timmar i veckan. Det berättas från en fabrik, att den omedelbara följden av denna åtgärd blev en avsevärd segring av produktionen."

Kamratmöte i Vargön

Trollhättekretsens L.S. samlades söndagen den 14 sept. till kamratmöte i Vargöns Folkets Hus. Representerade L.S. voro: Vargön, Vänersborg, Uddevalla och Trollhättan. Dessutom ett par L.S. från andra delar av distriktet som Åmål och Hällevadsholm. DK representerades av två ombud. Från Uddevalla Syndikalistiska ungdomsklubb fanns även ett ombud. Tyvärr var mötestillslutningen rätt svag vilket inte är något ovanligt för kamratmötena nu för tiden, men kanske får någon orsak härför även tillskrivas det dåliga vädret. Rägnet formligen strömmade ner och gjorde den eljest rätt korta vägen mellan järnvägsstationen och Folkets Hus till ett sannskyldigt Via Dolorosa.

Sedan kamraterna i Vargöns L. S. hälsat välkomna och mötesfunktionärer tillsatts höll kamrat Gösta Olsson, Hällevadsholm, föreläsning över ämne: "Napoleon och Hitler, likheter och skillnader". Tal. erinrade bl. a. om att den nuvarande situationen är mycket lik den av år 1812 då den dåvarande världserövraren och störaren av Europas fred vände sig mot öster för att erövra det stora ryska riket men fick sin armé förstörd och upplöst i de ryska snödrivorna. Liksom då Napoleon, så har nu Hitler det brittiska öriket till sin oförsonlige fiende, varför historien här synes vara nära ett upprepande. Mer än en stor erövrare har gått bet på uppgiften att intaga det ryska jätteriket och hittills har detta blott lyckats för en enda makt, nämligen mongolerna på 1200-talet. Men åtminstone för närvarande ser det icke ut som om de tyska panservagnarna skulle vara snabbare än de små monoglhästarna. Och det får ju även erkännas att motståndet från ryssarna är något annat än för 700 år sedan. Tal. berörde även Napoleons och Hitlers ställning till vetenskapen, kulturen och religionen, likheter och olikheter i deras person och karaktär o. s. v. Ett närmare refererande av föreläsningen tillåter icke utrymmet — och kanske inte heller den känslige Westman, varför endast får tilläggas, att föreläsningen åhördes med stort intresse och avtackades med kraftiga applåder. De organisationer i övriga delar av landet eller distriktet som äro intresserade av denna aktuella föreläsning kunna ju för övrigt engagera föreläsaren för denna sak.

Efter avhållen kafferast, vilken bekostades av vargökamraterna, för vilket i förbigående får uttalas ett erkänsamt tack, var närmaste punkt på dagordningen diskussion ang. omröstning om "Arbetare-Kuriren" som obligatorisk inom distriktet, vilken fråga inleddes av kamrat Dahlgren, DK. Talaren påpekade det ringa intresse som medlemmarna visade för sin egen press, men däremot i alltför många fall gynnade de borgerliga alstren, vilket måste menligt inverka på medlemmarnas mentalitet och allmänna inställning till de sociala frågorna. Detta sorgliga förhållande kännetecknar visserligen även den socialdemokratisk-reformistiska delen av arbetarrörelsen, men skulle naturligtvis icke vara utslagsgivande för en organisation som den syndikalistiska, vilken är grundad på medlemmarnas ansvarskänsla och solidaritet.

Under den följande diskussionen som blev rätt livlig och omfattande, framkom flera intressanta synpunkter på frågan. Någon förordade att mera kapitalstarka LS borde prenumerera för sina medlemmar, andra åter framhöllo, att medlemmarna borde betala detta själva genom höjning av kontingenten, vilket emellertid också har sina svårigheter att genomföra, exempelvis inom de små och fattiga stenhuggar-LS i Bohuslän. Mötesdeltagarna voro dock i stort sett ense om att något måste göras, då den nuvarande ohållbara situationen ej kunde bibehållas. Endera obligatorisk prenumeration å "Arbetare-Kuriren" eller tidningens slopande. Mötet gjorde det uttalandet att frågan remitteras till DK, som på basis av den förda diskussionen får fullfölja sitt uppdrag från distriktets årskonferens att genom omröstning låta medlemmarna avgöra om tidningens framtida öde.

Frågan om bojkottaktionen mot nazipressen, speciellt "Afonbladet", behandlades och beslöts instämma i syftemålet med densamma med uppmaning till LS att behandla frågan.

Nästa mera omfattande diskussionsfråga var "Syndikalisternas ställning till regeringens neutralitetspolitik", som ävenledes inleddes av Dahlgren, DK. Talaren framhöll huru som regeringens eftergiftspolitik blir allt tydligare och tyvärr orienteras i en riktning, som icke kan vara förenligt med fredens och arbetarklassens intressen. Den "neutralitetspolitik" som föres är axelorienterad och kan icke kallas neutral, då man har sådana exempel att visa på som trupptransitering, värvning till tyska S.S. och upprepade inflygningar över svenskt territorium av flygplan vilken trafik obehindrat får fortgå. I den följande diskussionen som var synnerligen intressant och saklig yttrade sig rätt många talare och beslöts hänskjuta frågan till DK att försöka ordna en turné inom distriktet i samband med en landsomfattande propagandakampanj mot regeringens eftergiftspolitik.

Ang. nästa kamratmöte beslöts tillskriva Grästorp att L. S. där försöker ordna detsamma. Som reservplats valdes Lilla Edet. Man uttalade önskvärdheten att nästa kamratmöte kommer till stånd i början av Nov.

Härefter avslöts det intressanta och givande kamratmötet av ordf. kamrat C. A. Blomberg, Uddevalla, som med några ord tackade för den uppmärksamhet och det intresse som visats. Vi hoppas alltså på återseende för kretsens L.S. nästa gång, i Grästorp.

Bergens son.

Tack.

För den ekonomiska hjälp jag genom Tuntorps LS fått mottaga under min sjukdom vill jag härmed till alla givare framföra mitt hjärtliga tack.

Med kamrathälsning

Vincent Jönsson.
Sjukstugan,
Håbygård.

Domedagen.

Av J. Björnheden.

Fruktansvärd blir den uppgörelsen som förestår alla dem, som äro skulden till allt elände i världen runt. Vi mena då inte bara det elände och den nöd som det nu pågående kriget bringar att kulminera. Vi gå litet längre tillbaka i tiden och bläddra i de böcker vi kalla historien, oftast eller för det mesta förfalskade, men med så illa gjorda förfalskningar, att en samvetsgrann forskare tämligen lätt upptäcker dessa.

Om vi skulle tro på, eller åtminstone föreställa oss en styrande försyn, eller gud, ödet eller vad man vill ge denna makt för namn, så ser det verkligen ut som om någon slags nemesis ändå satt någonstans och fingrade med vad som händer på vår jord och då och då tillät att någon slags rättvisa skipades. Inte i den bemärkelse att de förfördelade finge någon slags ersättning för genomgångna lidanden, som brottslingarna åsamkat dem. Att verkställa en sådan operation sakna gudarna makt till. Den rättvisa som då och skipas består i utkrävandet av hämnd på brottslingarna, och även den kan aldrig bringas i relation till de brott som begåtts och dagligen begås. Vad det ryska tsardömet förbrutit i sekler, fick en så mild dom, att detsamma endast likviderades, visserligen grundligt, men straffet var inte en tusendels bråkdel i förhållande till brottet. Regimen försvann, det var allt. Ett 20-tal ryska småfurstar avsattes, men fingo i regel behålla livet, och i vissa fall egendomar. Tyske kejsaren fick efter rymningen behålla alla miljoner, gods och domäner han på gammalt känt vis förskaffat sig. Värre gick det för österrikarns efterlevande.

Versaillesfreden var ett brott, och de som varit brottets huvudsakliga tillskyndare, fransmännen, fingo straffet utmätt och exekverat av offret för brottet, som nu håller på att begå ett liknande, och ändå värre brott mot en hel världsdels befolkning. Det har emellertid tack vare utvecklad teknik blivit möjligt för försynens exekutorer att handla raskare i våra dagar, och vi som inte äro alltför gamla få kanske uppleva en ny domstolsscen, då exekutorn-bödeln måste fram att stånda till ansvar och i sin tur likvideras. Att Italiens rövarfärd till Abessinien var ett brott är säkert, och att straffet kom kvickt och blev grundligt ha vi fått åse. Clivendenklickens brott i spanien, som med hänsyn till brottslingarnas höga kultur var ett dubbelt brott, håller på att likvideras. Här gällde det att rädda investerade pengar, och pengarnas räntor (Rio Tinto m. fl.) och för att rädda guldet måste över en miljon människor offras, därav massor kvinnor och barn (Guernica och Almeria). Den engelska regeringens gemenhet (Chamberlain) att rädda freden (pengarna) genom att sälja ett annat folks frihet (Tjeckoslovakien) till Hitler, kulminerade i Runcimans mission till tjeckerna. När Tjeckoslovakien gick under, sågo vi en annan gemen handling begås av polackerna, som passade på att anfalla tjeckerna samtidigt som Hitler begynte sin rövarbragd. Blev Polens straff för hårt? Vi tycka nog detta, men vi ge ödet-försynen skulden.

Hur långt vi än gå tillbaka i historien se vi samma scener upprepade fram flera bilder. Den som läst något litet historia, känner till vad som skett under de 5 à 6 tusen år som historiens film löper. Vi vänta bara en ny akt i det mänskliga dramat. Frågan: när skall den store överbrottslingen, krigs- och nödbringaren storfinansen ställas inför domareskranket. Jämförd med de brott som regimer och regeringar, kungar och kejsare begått i gångna tider förblekna dessas brott som svinnande skuggor. Det krig som i dag rasar, snart över hela jorden, är storfinansens verk, men det ser ut som om, hum eller ödet, eller de nämnda gudamakterna ville vara med och snickra litet, och det är inte säkert att det finnes mycket kvar av vare sig finanser eller finansierer, den dagen en uppgörelse skall ske, och här finnes inte den domare, grym nog och uppfinningsrik nog att utmäta straffet. Att något ovanligt kommer att hända är visst, den dag de rasande folken tar makten i egna händer.

Vårt nuvarande samhällssystem, utdömt av jordens alla nationalekonomer, av alla tänkare och lärda som gjort sig mödan att studera orsaker och verkningar, och ställt de båda fenomenen i relation till varandra, och i det oändliga, och skola inte här dra så uppställt frågan, "varför sker detta som sker"? Hur krigen, dessa ränte- och vinstgivande företag tillställas, känna vi alla tämligen bra, varför vi förbigå dem. Den som vill ha bättre besked härom kan ju studera börsernas kurslistor, och se hur känslig kursbarometern är för olika händelser på krigsskådeplatserna. Inför ett fredsrykte bäva alla som ha aktier bolaget som finansierar människoslakt.

Vi skola titta litet på det fenomen som vi veta vara nödens upphovskälla. Alla de truster och sammanslutningar som leva högt på människors nöd, en nöd som är totalt obehövlig om mänsklig och teknisk arbets- och produktionsförmåga finge verka fritt. Det har sagts att jorden skulle föda en dubbel befolkning om all arbetskraft utnyttjades, och alla möjligheter tillvaratogs, och att levnadsstandarden ändå skulle kunna höjas till en nivå vi i dag inte kunna drömma om. Det utsagda är felaktigt. Vi veta inte var den gräns går som betecknar jordens överbefolkning. Kanske rummet skulle vara rätt beteckning. I dag leva omkring 2,000 miljoner människor på vår jord, och ändå har inte ens tredjedelen av jordytan tagits i besittning fullt, och inte mera än en bråkdel av jordens naturtillgångar äro utnyttjade, men ändå måste i det närmaste nio tiondelar av jordens befolkning lida brist och nöd, dö av svält i massor, — för att en tiondel av jordbefolkningen skall kunna genomleva ett liv som gentlemen, som det så insmickrande heter. Chamberlain gjorde till och med anspråk på titeln, ändå lät han slakta barn och kvinnor för att gentlemannaskapets sällskap skulle kunna fortsätta att leva som gentlemen. Inför hela Europas åsyn försiggick den ovan beskrivna barnslakten. Kan någon bestrida detta?

(Forts. i nästa n:r.)

SANITETSVAROR!
köper Ni förmånligast från en firma med stor omsättning. DET ÄR ALLTID EN FÖRTROENDESAK ATT FÅ FABRIKSFÄRSKA VAROR. Parti- och minutförsäljning. Prisl. och sorterat reklamduss. kr. 5:-. Skriv, ring eller besök vår affär.
ARISTO
ARISTO, Kungsgatan 7 A, Göteborg. Tel. 13 68 80

För dem som sätta bo eller flytta

MÖBLER
MATTOR
LINOLEUM

MÖBEL MAGASINET
Smedsgatan 1 - Tel. 114 70

Serie-fotot
Hemfotograferingen
Fest-fotot
hos
Borås Fotocentral
FOLKETS HUS
Telefon 158 35

Borås-krönika.

Som framgår av annonserna i dagens tidning har en hel del affärsmäs i Borås följt sin gamla princip och annonserat. För vår del vilja vi vädja till våra läsare att visa den solidaritet som alltid kännetecknar syndikalisterna. Gynna därför våra annonsörer!

*

Så har den äntligen kommit! Inbjudan till kamratmötet i Göteborg. Många förfrågningar har gjorts om detta möte, så nog finns det intresse alltid för att komma till västkuststaden. Nog skulle det blivit större entusiasm om mötet kommit till stånd, medan Liseberg ännu kunde bjuda ett lättare program, men bättre sent än aldrig. Nu är det bara att hoppas, att resan går att ordna redan på lördag, så att lördagskvällen kan avskiljas för nöjen, före söndagens allvarliga program. Ännu är det en månad kvar och under tiden bör ju kamraterna kunna göra en insats i agitationen, som motiverar en kvälls avspänning och tillfälle att rasa ut ordentligt. Knappast någon vill väl hamna på en opera eller en borgerlig drama på någon teater, men det finns ju så mycket annat att välja på i nöjesväg. På söndag kommer LS att behandla inbjudan och det är att hoppas, att det beslut som kommer att fattas i denna sak, underlättar medlemmarnas ekonomiska möjlighet att vara med i så stor utsträckning som möjligt.

*

Veckan har gått i mötesarrangemangens tecken. Backlund har varit här och föreläst för ABF och Tvåkersprästen för godtemplarna, som använt Grände som dragplåster för ett större möte i Gustav Adolfskyrkan. Efter att ha rest en hel säsong för nöjesindustrin kan det ju vara skönt för Grände att få komma till ro på en predikstol och prata om sina erfarenheter. Han borde ju vara ganska välmeriterad på området. Om det sedan har någon betydelse i ungdomsfostran återstår att se.

*

Landsorganisationens kongress är slut. Femtonmannakommitténs betänkande segrade på kongressen och därmed har ännu ett kapitel avslutats då det gäller att avskriva demokratin på det fackliga området, vilket inte heller kommer att gå spårlöst förbi vad stadens arbetarmassor beträffar. Största delen tillhör ju fackliga organisationer anslutna till LO. Många hade gått i ungefär samma väntan som man gick före Textilarbetarförbundets kongress — att en livaktig opposition skulle stoppat detta försök att göra fackföreningsrörelsen till en statlig tjänstemannaorganisation. Men förhoppningarna gäckades. Så går den reformistiska rörelsen från klarhet till klarhet och framstår alltmer värdig, att övertaga av de krafter som här i landet vill efterlikna norska utvecklingen. Huruvida arbetarna vill följa med i galoppen återstår att se.

Laboristo.

Borås L. S.

har ordinarie möte söndagen den 21 september kl. 11 fm. i Folkets hus D-sal.

Alla medlemmar upmanas [illegible] öka mötet. Flera viktiga frågor föreligga till behandling.

Styrelsen sammanträder på expeditionen före mötet kl. 10.

Ordföranden.

Blodbadet vid...

(Forts. fr. sid. 1).

De ryska telegrammen uppge att man hyser gott hopp om att Leningrad skall kunna hållas. Tyskarna hålla på att förlora slaget, säges det. Att på grundval av de sparsamma uppgifter telegrammen innehålla kunna bedöma riktigheten härav är självfallet omöjligt. Det förefaller dock sannolikt att striden kommer att vara länge än nu och att nya väldiga resurser komma att kastas in innan det definitiva avgörandet är uppnått. Allt tyder dock på att den mening vi uttryckte i förra numret redan nu har blivit verklighet: hur än striden om Leningrad utfaller så kommer den att kosta angriparen långt mera än vad som motsvarar det militära och ekonomiska värdet av dess eventuella erövring.

Slutligen en liten säregen omständighet: de senaste tyska telegrammen omtala, att "inringningen av Leningrad fortskrider". Det är emellertid över en vecka sedan det meddelades från samma håll att inringningen var fullständig.

Det finns tydligen ännu plats för en del överraskningar rörande vad som verkligen försiggår och försiggått på denna del av fronten.

Terrorn i Norge...

(Forts. fr. sid. 1).

som inte har någon facklig förtroendeman häktad. Liknande torde förhållandet vara även på andra platser. De fackliga distriktens förtroendemän äro avsatta och i stor utsträckning häktade. Överallt ha de ersatts av Quislings hantlangare, men då Quisling ofta saknar folk som äga den minsta skymt av kompetens för uppdragen består "övervakarna" ofta av folk som inte arbetat en dag inom det fack de nu fått kommando över.

Så skildrar denne norrman läget just nu i sitt hemland. Han tillägger emellertid att det norska folket varken brutits ner eller slagits av skräck inför det som sker. Norska folkets moral är intakt. Det finns blott ett outsläckligt, fruktansvärt hat. Man kurar ihop sig och väntar på uppgörelsen och hämndens dag. När denna kommer då blir det fruktansvärt i Norge.

Han påpekar också att varken norska LO:s vice ordförande Buland eller den likaledes häktade Torbjörn Henriksen kunnat deltaga i det förmenade uppviglingsarbete för vilket de nu dömts helt enkelt emedan de under sista tiden setat häktade av Gestapo och först på den allra sista frigivits. Bättre bevis behövs inte för att domarna äro rena terrordomar, vilkas avsikt är att ingjuta skräck hos oppositionen.

Norska LO:s pengar i säkerhet.

Som bekant ha alla tillgångar tillhörande Landsorganisationen beslagtagits. Av ett meddelande som sipprat ut vill det emellertid synas som om quislingarna skulle komma att bli lurade på åtminstone en del av bytet. Organisationens pengar uppges nämligen i viss mån ha blivit satta i säkerhet i utlandet redan innan terrorvågen satte in. Arbetarna anade vad som skulle komma och handlade därefter.

Quislingarna ha också utfärdat ett dekret om att ingen får lov att utträda ur arbetareorganisationerna och icke heller underlåta att inbetala sin kontingent. Åtgärden sammanhänger givetvis med strävandena att förvandla organisationerna till en motsvarighet till den tyska arbetsfronten. Även till denna är ju anslutningen obligatorisk och avgiften tas helt enkelt ut på avlöningarna. "Fackförenings"-avgifterna utgöra ju en del av den nazistiska statens inkomster och samma system skall tydligen bli rådande även i Norge.

Man kan emellertid inte underlåta att göra den reflexionen, att den tvångsanslutning till organisationerna som quislingarna nu söka genomföra i grund och botten inte är någonting annat än det system som den "demokratiska" svenska reformismen redan länge praktiserat. Även här är ju ett direkt utträde ur organisationen omöjliggjort, så länge vederbörande arbetar inom det fack organisationen omfattar. Några utträden ur de reformistiska förbunden beviljas helt enkelt icke. Nazismen har i det stycket blott kopierat den reformistiska förebilden.

Svenska LO:s uttalande.

Den svenska LO-kongressen antog som bekant ett skarpt uttalande hot terrorn i Norge. Trots den i vårt västra grannland förhärskande censuren som under de senaste dagarna ytterligare skärpts har det inte kunnat förhindras att uttalandet blivit allmänt bekant i Norge där det säges ha mottagits med stor tillfredsställelse.

Den svenska LO-kongressen är ju också i själva verket blott en svag återklang av vad de svenska arbetarna tänka och känna inför händelserna. Men den tid är för länge sedan förbi då. man kunde hoppas att enbart en opinionsyttring av detta slag kunde ha någon inverkan på händelsernas gång. Nazismen faller inte för trumpetstötar, det måste andra kampmedel till.

Det enda man kan hoppas är att de svenska arbetarna i fortsättningen skola bli immuna mot den larviga propaganda som man här i landet fört i samband med de tyska trupptransporterna genom Sverge. Man har ju från socialdemokratiskt och reformistiskt håll sökt rättfärdiga desa med att "det ju i alla fall är tyska proletärer det gäller". Med dylikt nonsens vill man få arbetarna att glömma vilken uppgift de tyska "proletärerna" ha i Norge. Även talet om att det inte för närvarande pågår några strider i Norge, varför transporterna genom vårt land icke ha någon betydelse, måste nu skorra ganska illa i våra hemmareformisters och hemmasocialisters öron. Den strid som nu pågår i Norge är en strid på liv och död och de som därvid kämpa i främsta linjen mot inkräktarna är just våra norska klassbröder.

P. S.

Sedan ovanstående skrevs har det meddelats att undantagstillståndet upphävts i Oslo med omgivningar. I vad mån detta innebär att masshäktningarna och polisåtgärderna mot organisationerna också komma att upphöra återstår att se. Man misstar sig nog inte om man antager att det system som nu introducerats kommer att vidmakthållas även i fortsättningen fastän kanske under mindre uppseendeväckande former.

Kamrater i Västra Sverge!

Reservera söndagen den 12 oktober för kamratmöte i Göteborg.

Minnesskrift över O. Ljungdahl.

Kamrater!

Den svenska fritänkarerörelsen var en av de drivande krafterna när det gällde att bryta kyrkans och det reaktionära prästerskapets motstånd och maktstrid mot den spirande och mot stora hinder kämpande arbetarrörelsen. En av dessa kämpa för triheten, O. Ljungdahl har nyligen lämnat oss. Kamrater! Vi föreslå att vi till minnet av den oheliga alliansen mellan Gud och kapitalismen utger en minnesskrift. Denna minnesskrift blir en hyllning åt O. Ljungdahl och alla den fria tankens förkämpar, en erinran om den svenska fritänkarerörelsens insatser i kampen för frihet samt en påminnelse till de kristna om deras plats och plikt i dagens strid för frihet och social rättvisa.

Kamrater! Hjälp oss förverkliga förslaget om en minnesskrift. Genom två goda handlingar kan ni hjälpa till.

1) Ifyll nedanstående rekvisitionsblankett och insänd den, i öppet kuvert, fem öres frimärke, till Brands förlag, adress Vetegatan 3 Stockholm.

2) Anslå en liten summa, som hjälp till utgivandet! Eventuellt netto på minnesskriften sändes under adress: kassör Josef Ström, Bagarmossvägen 13, Enskede, Revisorer äro: Gustav Svedell, Ivar Lennholm.

Stockholm i sept. 1941.

Med kamratliga hälsningar!
Olle Andersson, John Andersson, C. J. Björklund, Gustav Bergström, Karl Fernström, Albert Jensen, Ragnar Johansson, Emil Karlsson, Wilhelm Olsson, Gösta Olsson, Freddy Rosengren, Gustav Sjöström, Gustav Svensson, Birger Svahn, Stig Stenberg, K. A. Ström. Erik Westerlund.

Rekvisitionsblankett.

Avskiljes och insändes i öppet kuvert, 5 öres frimärke, till Bokförlaget Brand, Vetegatan 3, Stockholm.

Härmed rekvireras ..... ex. av minnesskriften om O. Ljungdahl, pris 1 kr. pr ex, att sändas till

Namn .....

Adress .....

.....

Att observera ifråga om anslag!

Kamrater! Anslag för att möjliggöra utgivningen av minnesskriften sändes till kasör Josef Ström, Bagarmossvägen 13, Enskede, pr postanvisning, eller också pr postgiro 150982.

KAMRATER, TILL HANDLING!

Ny litteratur.

Maskrosor. Svenska Skriftställareförbundets förlag, Stockholm. Pris 3 kronor.

I boken "Maskrosor" medverka följande tretton författare: C. J. Björklund, som skriver om ett så aktuellt tema som staten och författaren E. Colliander, Sixten Dahlberg, Karl Emil, Emmy von Kothen, E. Markusson, Tora von Post, Artur Stehr, G. och E. M. Stuart, Axel Stålhane, V. Vall bidra med dikter och berättelser. Professor Sven Wall berättar om våra fäders gudalegender. Hans studie är byggd på Eddasångerna och yngre Snorreeddan.

Svenska skriftställareförbundets förlag utger i höst även en roman av Artur Stehr; "Trettio silverpenningar" samt en diktsamling av Erik Prejne: "Utanför".

Förlaget är byggt på kooperativa principer. Den idén är visserligen inte ny. Långt därifrån. I utlandet har den även i viss utsträckning praktiserats. Kanske Skriftställareförbundets försök till kooperativ bokutgivning kommer att lyckas.

Möbelspekulanter!

Vet Ni om att det billigaste möbelköpet i förening med goda kvaliteter och de bästa betalningsvillkoren göres hos

A.-B. Bertil Blixt Möbelaffär
Lilla Brogatan 40 BORÅS Telefon 101 53

Mörkare kvällar - mörkare kläder!

Redan nu äro vi mycket välsorterade för att tillmötesgå kundernas krav för höst- och vinterekiperingen. Kvalitéerna äro erkänt goda och priserna överkomliga för alla. Ni är hjärtligt välkomna till

DM
DIVERSEMAGASINET, Folkets Hus

För Er som sätter bo

är ett besök redan nu att rekommendera. Vi äro alltid beredda att diskutera Edra planer. Vi ställa till Er disposition vår erfarenhet och våra möjligheter i allt som hör till branschen:

möbler, mattor, elektrisk armatur

i goda kvalitéer och modernt utförande.
Priserna förmånliga som alltid.

A.-B. Bröderna Dahlquist
FRISTAD. TEL. 600 10.

BJÖRKLUNDS BAGERI
Bakar Bra Bröd
Byttorpsvägen 26
Tel. 124 57 152 57
Filial: St. Kyrkogat. 35
Tel. 128 61

Höstens NYHETER

i Klänningar, Dräkter, Ulstrar, Kjolar, Blusar, Jumper, Strumpor, Trikåvaror, Handskar m. m. i stor och vacker sortering.

Billiga Priser. Prima Kvalitéer.

STANDARDMAGASINET
Västerlånggatan 22 (Intill Posten)

Billigt och Bra möblerar Ni genom Nilssons Möbelaffär.

Vi ha allt i möbelväg för bosättning eller komplettering för matsal, sovrum, vardagsrum, flickrum m. m.

Kom in någon dag och låt oss visa Er våra möjligheter att inreda ett hem praktiskt och modernt.

Å andra våningen ha vi just nu en mängd vackra nyheter ha vi just nu en mängd vackra nyheter. Allt i stort urval.

NILSSONS MÖBELAFFÄR
Tryckerigatan 4, nedanför Folkan, mitt emot K. F. U. M. Tel. 140 77.

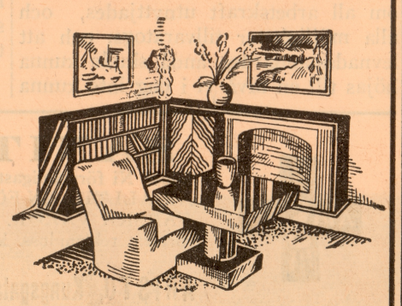

ANDRÉES
BEGRAVNINGSBYRÅ
Södra Kyrkogatan 52, BORÅS
Tel. 14128.
Strax ovanför Betelkapellet.
Begravningar ombesörjes.

NYNÄS-
BAGERIETS
BRÖD
Ditt bröd — mitt bröd!
Allt inom branschen.
Västgötagatan 25 Tel. 139 90

Österholms
SPECERIAFFÄR
7:de Villagatan 4 — Borås
Tel. 126 34

A.B.S. VARUHUSET SKANDIA
Glas- & Bosättningsaffär
Tel. 120 60

Kvalitetsur
till billiga priser. — Garanti. —
JÖNSSONS URMAKERI,
Sven Eriksonsplats. 1. Tel. 158 45
(Intill gamla varmbadhuset.)

Husmoderns inköpskälla
då det gäller Specerivaror
är
ALLAN NILSSONS SPECERIAFFÄR
Gust. Adolfsgatan 73 Tel. 147 82

HERRAR RÖKARE!
ERIK EDLUNDS CIGARRAFFÄR
St. Brogatan 5. Tel. 117 61
REKOMMENDERAS!

Gynna annonsörerna

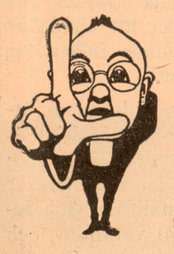

DEN NYA KOSTYMEN
bör vara av det kända
Kvalitetsmärket STADION
A.-Bol. Continentals Herrkläder

KAPPOR och DRÄKTER undanh. mot handpenn. MYRBECKS, Kungstorg. 7